

PREDHOVOR

Publikácia je určená študentom nelekárskych odborov, predovšetkým študentom ošetrovateľstva, urgentnej zdravotnej starostlivosti, psychológie, pedagogiky a sociológie, ako aj absolventom daných odborov. Jej cieľom je poskytnúť kompaktného a praktického sprievodcu v starostlivosti o psychicky chorých. Študentom daných odborov poskytuje základné informácie o duševných poruchách a psychopatologických stavoch, o ich príčinách, diagnostike a liečbe, ktoré tvoria teoretickú bázu na pochopenie potrieb pacientov s duševnými ťažkosťami.

Psychická porucha mení správanie chorého i jeho interakciu s okolím. Zvládanie krízových stavov a následná ošetrovateľská starostlivosť o psychicky chorých si vyžaduje vysoko profesionálny prístup, taký, aby bol terapeutický a zároveň rešpektoval pacientove potreby a individualitu. Preto absolventi nelekárskych odborov, ktorí sa rozhodnú pre prácu s duševne chorými (najmä sestry v špecializačnej príprave), nájdu v publikácii aj všeobecné zásady a špecifiká komunikácie s takýmito pacientmi. Vhodná interakcia vždy umocní terapeutický vzťah a vedie k účinnejším ošetrovateľským intervenciám. Budúcim záchranárom prináša publikácia potrebné návody, ako včas identifikovať rizikové faktory psychických porúch, ako aj užitočné rady pri poskytovaní urgentnej zdravotnej starostlivosti.

Učebnica je rozdelená tradične na dve časti: všeobecnú a špeciálnu psychiatriu.

Všeobecná psychiatria stručne približuje historický vývoj tohto medicínskeho odboru až po súčasnú organizáciu psychiatrickej starostlivosti s uvedením cieľov aktuálnej reformy. Rámcovo charakterizuje odbor psychiatrické ošetrovatelstvo a vymenúva špecifiká práce sestier na psychiatrii a ich kompetencie. Poskytuje základnú schému psychiatrického vyšetrenia a venuje sa klasifikácii duševných porúch. Celý text rešpektuje súčasne platný klasifikačný systém Svetovej zdravotníckej organizácie (SZO) Medzinárodnú klasifikáciu chorôb, desiatu revíziu (MKCH 10) a zároveň obsahuje odkazy na nové a zavádzajúce sa zmeny v diagnostike podľa klasifikačného systému Americkej psychiatrickej spoločnosti Diagnostický a štatistický manuál, piata verzia (DSM 5) a nastávajúcej 11 verzie klasifikácie SZO (MKCH 11). Dôležitou súčasťou všeobecnej psychiatrie je kapitola podávajúca vysvetlenie základných psychopatologických prejavov a prehľad najdôležitejších syndrémov. V ostatných rokoch sa rozrástlo spektrum liečebných prostriedkov a metód, z ktorých mnohé sa dosiaľ používali len vo výskume, preto sú v publikácii uvedené aktuálne používané psychofarmaká a inovatívne biologické spôsoby liečby i niektoré nové smery v psychoterapii. Úloha sestry pri rehabilitácii, edukácii a ďalších psychosociálnych intervenciách tiež v súčasnosti nadobúda širšie rozmery, preto text zahŕňa i túto oblasť.

Každá kapitola špeciálnej psychiatrie obsahuje teoretický prehľad o konkrétnych duševných poruchách a časť, ktorá sa venuje špecifikám ošetrovateľskej starostlivosti. Zahŕňa spôsob komunikácie s takýmto pacientom, jeho potreby a sesterské intervencie. Doplnená je o prehľadné sesterské diagnózy. Niektoré kapitoly sú širšie svojím záberom (napr. kapitola Závislosť od psychoaktívnych látok), ich uvedenie však reflektuje aktuálne a praktické

potreby. Výber konkrétnych informácií preto ponechávam na čitateľovi.

Verím, že publikácia svojim používateľom prinesie potrebný rámec poznatkov pre ich klinickú prax a možno aj užitočné postrehy, ktoré budú môcť uplatniť pri výkone svojho ušľachtilého povolania.

Andrea Čerňanová